

Protocol onafhankelijkheid accountant

Protocol inzake de onafhankelijkheid van de accountant in het kader van de dienstverlening door de externe accountant aan Stichting deltaWonen

Algemeen

DeltaWonen, inclusief de entiteiten waarmee zij door beslissende zeggenschap ofwel een financiële band een verbinding is aangegaan, zal alleen gebruikmaken van andere diensten van de externe accountant indien deze niet conflicteren met de onafhankelijkheid van de accountant in zijn functie als wettelijk controleur van de jaarrekening en controleur van andere verantwoordingsstukken.

Beleidsrichtlijnen

Het interne beleid van de externe accountant van deltaWonen dient zodanig te zijn, dat de onafhankelijkheid van de externe accountant is gewaarborgd door een stelsel van maatregelen overeenkomstig het advies van de Europese Commissie met betrekking tot wettelijke onafhankelijkheid van de accountant in de EU en de richtlijnen zoals uitgebracht door het Koninklijk Nivra. Deze regels zijn gebaseerd op het principe dat een accountant onafhankelijk moet zijn van de audit cliënt, zowel zichtbaar als feitelijk.

Aanstelling van de externe accountant

De externe accountant krijgt een aanstelling voor 4 jaar voor het verlenen van audit services zoals hieronder gedefinieerd. Audit services zijn:

- a. Opdrachten gericht op het verstrekken van de accountantsverklaring voor (groeps-)rapportagedoeleinden en met betrekking tot de statutaire jaarrekening(en), de BBSH Kerncijfers en de verslagstaten van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.
- b. Werkzaamheden met betrekking tot belastingposities en mogelijke belastingposities en belastingrisico's.

De externe accountant is aangesteld om de bovenstaande diensten te verlenen en zal jaarlijks door middel van een schriftelijke opdrachtbevestiging de voorwaarden voor zijn audit services vóór aanvang van zijn werkzaamheden communiceren.

Opdrachtgever is de raad van commissarissen.

De auditcommissie (en het bestuur) maken ieder ten minste eenmaal in de 4 jaar een grondige beoordeling van het functioneren van de externe accountant. De beoordeling wordt besproken in de vergadering van de RvC en de belangrijkste conclusies worden vermeld in het verslag van de RvC.

In aanvulling op de audit is het toegestaan dat tot dezelfde organisatie van de externe accountant behorende bedrijfsonderdelen aan deltaWonen onderstaand omschreven audit gerelateerde en non-audit services verleent. Zowel de lijst met audit gerelateerde en non-audit services als de lijst met de daarbij geldende voorwaarden (offerteprocedure en/of specifieke goedkeuring door de opdrachtgever) wordt jaarlijks (vooraf) goedgekeurd door de opdrachtgever.

Audit gerelateerde services

Audit gerelateerde diensten zijn controlewerkzaamheden of andere werkzaamheden zoals deze door de externe accountant verleend worden aan deltaWonen. Deze resulteren normaliter in een certificering of een bepaald oordeel naar aanleiding van een onderzoek.

De werkzaamheden omvatten:

- a. Verklaringen/rapporten met betrekking tot andere door de instelling verstrekte verantwoordingsinformatie.
- b. Openingsbalans controles bij fusies en overnames.
- c. Due diligence onderzoeken.
- d. Advies bij verslaggevingsvraagstukken.
- e. Speciale IT audits of beoordelingen van ICT.
- f. Gebruik van specialisten van de organisatie waartoe de externe accountant behoort ten behoeve van de externe controle bijvoorbeeld op het gebied van pensioenen, onroerend goed, verzekeringen en treasury.
- g. Advisering inzake administratieve organisatie en interne controle.

Indien de externe accountant of andere bedrijfsonderdelen van zijn organisatie gevraagd wordt om bovengenoemde audit gerelateerde services uit te voeren, dan dient de betrokken partner/director vooraf een schriftelijke bevestiging te verstrekken van de voorwaarden waaronder deze services verricht gaan worden, tenzij de services geacht worden deel uit te maken van de reguliere statutaire accountantscontrole. Voor werkzaamheden die een fee van € 25.000 overschrijden dient de opdrachtgever het besluit afzonderlijk goed te keuren.

Non-audit services

Deze services omvatten:

- a. Belastingaangiften.
- b. Belastingadvies.
- c. Treasury-adviesdiensten.
- d. E-commerce adviesdiensten.
- e. Corporate finance advisory.
- f. Risk management en interne controlewerkzaamheden.
- g. Consultancy (alle andere non-audit services).

Voor al deze diensten dient vooraf een schriftelijk voorstel door de externe accountant of onderdelen van zijn organisatie te worden ingediend met de voorwaarden van de services. Voordat de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd is voorafgaande goedkeuring door deltaWonen benodigd.

Voor al deze diensten is een offerteprocedure vereist indien dit volgt uit het inkoop- en aanbestedingsbeleid van deltaWonen. Als voor de werkzaamheden een fee hoger dan € 25.000 geldt, dan dient de opdrachtgever het besluit vooraf goed te keuren.

Met betrekking tot punt g) wordt opgemerkt dat consultancy-opdrachten die de externe accountant of onderdelen van zijn organisatie op zich neemt, de specifieke goedkeuring van de opdrachtgever nodig hebben.

Niet toegestane diensten die niet mogen worden uitgevoerd door de externe accountant of onderdelen van zijn organisatie

De volgende diensten mogen niet worden uitgevoerd door de externe accountant of onderdelen van zijn organisatie:

- a. Waarderingsvraagstukken zoals taxaties, verklaring met betrekking tot redelijkheid (fairness opinions) of inbrengverklaringen.
- b. Interne audit services.
- c. Het ontwerpen en implementeren van financiële informatiesystemen.
- d. Boekhoud- of andere services met betrekking tot de financiële administratie of de jaarrekeningen.
- e. Managementfuncties.

- f. Werving en selectie op managementniveau.
- g. Intermediair, investeringsadviseur of effecten services.
- h. Juridische dienstverlening.
- i. Iedere andere dienstverlening die het bestuur van deltaWonen ongewenst acht.

Roulatie van audit partners

DeltaWonen verlangt van de externe accountant een geschikte balans te vinden tussen continuïteit, effectiviteit, efficiency (bijvoorbeeld audit kosten), risk management en onafhankelijkheid.

Roulatie van de leidende (tekenbevoegde) partner van de accountantscontrole van deltaWonen is vereist na een periode van maximaal 7 jaar vanaf de datum van aanstelling.

Verantwoordelijkheid van de externe accountant

Jaarlijks zal de externe accountant in het accountantsverslag een overzicht opnemen van de verrichte audit services, de audit gerelateerde services en non-audit services. Het overzicht zal zowel een beschrijving van de verrichte werkzaamheden als de hoogte van de gedeclareerde bedragen weer geven.

Dit protocol treedt in werking vanaf 17 oktober 2008 en is laatstelijk gewijzigd per 1 januari 2017.